

Rogaland Fiskesalgslag SL
Postboks 1539 Kjelvene
4093 STAVANGER

Saksbehandler: Hilde Ognedal
Telefon: 92089516
Seksjon: Ressursavdelingen
Vår referanse: 15/18186
Deres referanse:
Vår dato: 18.12.2015
Deres dato:

Att:

HØRING AV FORSLAG TIL REGUERLING AV FORSØKSFISKET ETTER MAKRELLSTØRJE I 2016

Fiskeridirektoratet sender med dette på høring forslag om regulering av forsøksfisket etter makrellstørje i 2016.

Hørings svar sendes til Fiskeridirektoratet innen 4. februar 2016.

Med hilsen

Stein-Åge Johnsen
seksjonssjef

Hilde Ognedal
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Innledning

Norge åpnet for fiske etter makrellstørje i 2014. Kvoten var da 30,97 tonn, og fisket ble avviklet som et forsøksfiske der ett ringnotfartøy fikk adgang til å delta. I 2015 var den norske kvoten på 36,57 tonn makrellstørje. To fartøy fikk adgang til å delta i forsøksfiske: ett ringnotfartøy og ett skoleskip som fisket med line fikk tildelt kvoter på henholdsvis 20 tonn og 14,5 tonn. Hverken forsøksfisket i 2014 eller 2015 resulterte i fangst, men i 2015 ble det tatt 8,4 tonn størje som bifangst. Det meste av bifangstene ble tatt i fisket etter makrell i norsk sone, men noe ble også tatt i kolmulefisket.

Til tross for at den norske kvoten for 2016 øker til 43,71 tonn, er den fortsatt lav. Videre må det settes av et større kvantum til bifangst i 2016. I tillegg følger det omfattende krav til observatørdekning og rapportering av forvaltningsplanen¹ for makrellstørje fastsatt av Den internasjonale kommisjonen for bevaring av atlantisk tunfisk (ICCAT). På denne bakgrunn foreslår Fiskeridirektoratet å avvikle fisket etter makrellstørje i 2016 som et forsøksfiske, slik dette ble gjort også i 2014 og 2015.

Det foreligger en rekke bevaringstiltak i ICCAT som tilsier at en fra norsk side bør begrense deltakelsen i fisket etter makrellstørje til ett fartøy. Sannsynligheten for fangst vil imidlertid være større dersom flere fartøy får adgang til å delta i dette fisket. Norge har en langstrakt kyst, og makrellstørjen kan bevege seg over store distanser på kort tid. Fra norsk side vil det derfor bli fremmet fiskeplan med forslag om å få benytte to fartøy i forsøksfisket etter makrellstørje i 2016. ICCAT vil behandle den norske fiskeplanen på møte i slutten av februar 2016, og det vil da bli klarlagt om Norge kan delta med to fartøy også i 2016.

Nasjonalt

Det norske fisket etter makrellstørje begynte på slutten av 1920-tallet. De første 10-20 årene varierte årlig fangstmengde fra 40-50 tonn per år til opp mot 500 tonn per år. Etter andre verdenskrig skjøt fisket fart, og i perioden 1950-1959 ble det årlig fisket mellom 1 700 tonn og 11 500 tonn. De beste årene var i 1952 og 1955. Utover på 1960-tallet falt den årlige fangstmengden, og i mange år var den under 1 000 tonn. Det siste året det ble fisket et tosifret antall tonn makrellstørje var i 1986 (31 tonn) og siden har en bare sett sporadiske bifangster i norsk fiskeri.

¹ Rekommandasjon 14-04, tilgjengelig her:

<http://www.iccat.int/Documents/Recs/compendiopdf-e/2014-04-e.pdf>

Kilde: Statistisk Sentralbyrå (SSB)

Figur 1: Oversikt over fangstutviklingen

I 1998 ble det igjen observert makrellstørje i norske farvann. Samme år ble det innført forbud mot fiske av arten i våre farvann, men det ble åpnet opp for et begrenset forsøksfiske med størjenot på bakgrunn av meldinger om fangster ved Island. Totalt ble det landet ca. 6 tonn makrellstørje i 1998. Frem til 2003 gjennomførte flere fartøy forsøksfiske etter makrellstørje i Norges økonomiske sone. I 2005 ble forskrift om regulering av fisket etter makrellstørje vedtatt, og flere fartøy meldte seg på fisket, men ingen tok utseiling. Det ble ikke registrert fangst av makrellstørje i 2005. Reguleringen ble videreført i 2006, men i 2007 ble det igjen forbudt å fiske makrellstørje fordi arten var i dårlig forfatning. Forbudet ble videreført frem til 2014 da det ble åpnet for forsøksfiske etter makrellstørje med ett ringnotfartøy.

Det er registrert bifangst av makrellstørje i kolmulefisket vest av Irland ved ett tilfelle i 2008, ett tilfelle i 2013 og ett tilfelle i 2014. Videre er det registrert bifangst av makrellstørje i fisket etter hestmakrell i våre egne farvann i 2013. I 2015 ble det tatt hele 8,4 tonn bifangst av makrellstørje. Av dette ble i overkant av 1,6 tonn tatt i kolmulefiske i EU-sonen, mens resten av bifangstene ble tatt i norske farvann; det aller meste i fiske etter makrell. Bifangstene ble landet i havner utpekt som ICCAT-havner, med inspektør fra Fiskeridirektoratet til stede. De fleste bifangstene ble omsatt, og det ble da utstedt ICCAT-fangstsertifikater.

Internasjonalt

Norge ble medlem i ICCAT i 2004, etter å ha hatt observatørstatus i organisasjonen i mange år. ICCAT har ansvaret for bevaring og forvaltning av tunfisk og tunfisklignende arter i Atlanterhavet og tilstøtende farvann som Middelhavet og Mexicogolfen. De økonomiske sonene til kyststatene i området er inkludert i konvensjonsområdet.

Bestanden av makrellstørje har lenge vært i dårlig forfatning. Det å få til en effektiv gjenoppbygning av bestanden har vært en hovedutfordring for ICCAT de siste 10-15 årene. Organisasjonen har derfor gjennomført en rekke forvaltningskrav for å begrense fangsten, blant annet gjennom fangstkvote, krav om å tilpasse fangstkapasitet til kvoter, vern av gyteområdene, tiltak for å unngå fangst av ung fisk og sørge for at samlet fangst blir registrert og ikke oversiger den årlige totalkvoten.

Bestanden er nå i en positiv utvikling, og totalkvoten (TAC) for 2016 er på 19 296 tonn. Dette er en økning på ca. 20 % fra 2015, og ICCATs forvaltningsplan legger opp til en tilsvarende prosentmessig økning også for 2017. Norge har en andel på 0,23 % av TAC, noe som altså tilsvarer en kvote på 43,71 tonn i 2015. Forvaltningsplanen for makrellstørje inneholdt frem til og med 2013 et forbud mot fiske etter makrellstørje i våre farvann på det tidspunktet den befinner seg her, men under årsmøtet i 2013 fikk Norge gjennomslag for å åpne for fiske i våre farvann med line i perioden fra og med 1. august til og med 31. januar og med ringnot fra og med 25. juni til og med 31. oktober.

Gjennomføring av forsøksfisket i 2015

Det ble gitt tillatelse til å fiske størje med ett fartøy med ringnottillatelse og ett skoleskip som fisket med line i 2015. Begge fartøyene ble meldt inn til ICCATs fartøyregister med tillatelse til å fiske i perioden 1. august til 1. oktober. Ringnotfartøyet startet fisket i midten av august og avsluttet i slutten av september, mens linefartøyet startet i slutten av august og avsluttet i midten av september. Ringnotfartøyet hadde observatør fra ICCAT om bord i hele perioden det fisket etter makrellstørje, i samsvar med krav i ICCATs forvaltningsplan. Linefartøyet hadde nasjonal observatør fra overvåkingstjenesten om bord i ca. 30 % av dagene fartøyet fisket etter størje. I tillegg hadde linefartøy observatør fra Havforskningsinstituttet om bord i perioden 31. august – 15. september 2015. Ingen av fartøyene fikk fangst av størje.

Nærmere om forslag til forskrift

Forsøksfiske

Ettersom den norske kvoten er såpass lav, vil det norske makrellstørjefisket ha et svært begrenset omfang. Vi vet imidlertid at makrellstørje er en art som, dersom fangsten får den rette behandlingen, kan oppnå en svært høy pris per kilo og dermed gi opphav til god verdiskapning for fisker. Fiskeridirektoratet foreslår at fisket etter makrellstørje også i 2016 reguleres som et forsøksfiske. På denne måten kan vi legge til rette for et fiske som gir høyest mulig verdiskapning, samtidig som vi kan erverve kunnskap som kan være nyttig for fremtidig verdiskapning fra dette fisket. Et forsøksfiske vil innebære at det settes krav til at fartøy som søker kan legge frem en god plan ikke bare for gjennomføring av fisket, men også for håndtering og levering av makrellstørje av høy kvalitet. Eventuell erfaring med denne type fiskeri vil også bli tillagt vekt ved valg av fartøy.

Sports- og rekreasjonsfiske

Fiskeridirektoratet har i 2015 fått henvendelser fra aktører som mener at det bør åpnes for sports- og rekreasjonsfiske etter makrellstørje. I en del land utøves slikt fiske som en viktig del av det kommersielle fisket etter makrellstørje.

ICCATs forvaltningsplan for makrellstørje stiller i punktene 30 til 34 strenge krav til sports- og rekreasjonsfiske. Her følger det blant annet krav om at hvert fartøy som skal delta må ha særskilt tillatelse fra nasjonale myndigheter, at fartøyene i utgangspunktet ikke kan lande mer enn en størje per dag, og at størje tatt i disse fiskeriene ikke kan omsettes, men skal trekkes fra kvoten.

Ettersom den norske kvoten er liten og en relativt stor andel av kvoten må settes av til bifangst, mener Fiskeridirektoratet at den resterende kvoten bør fordeles på ett linefartøy og ett ringnotfartøy, og at det dermed ikke er rom for å åpne for et sports- og rekreasjonsfiske av størje i 2016. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes synspunkt på dette.

Virkeområde

Forskriften gjelder i Norges territorialfarvann, i Norges økonomiske sone, og for norske fartøy også i farvann under andre lands jurisdiksjon og i internasjonalt farvann. Det vil si at det i utgangspunktet er forbudt for norske fartøy å fiske makrellstørje uansett hvor de befinner seg, og at det er forbudt for utenlandske fartøy å fiske størje i våre farvann. Samtidig innebærer høringsforslaget at det åpnes for et begrenset fiske av makrellstørje i det tidsrom størjen befinner seg i norske farvann.

Kvote

Den norske kvoten på 43,71 tonn skal dekke direktefiske samt bifangst av makrellstørje tatt i andre fiskeri.

I 2015 ble det landet 8,4 tonn størje som bifangst i andre fiskerier. Store deler av bifangsten ble tatt i makrellfisket, og det kom da mange meldinger om at det var observert store mengder størje, og at flere fartøy var i fare for å ta større bifangster. Denne informasjonen viser at makrellstørjen nå er i ferd med å vende tilbake til våre farvann. Av den grunn, og ut fra en føre-var tilnærming, foreslår Fiskeridirektoratet at det settes av 11,71 tonn til bifangst av makrellstørje i fisket etter andre arter, og at kvoten for det direkte fisket settes til 32 tonn. Samtidig vil direktoratet minne om at det følger av forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 (utøvelsesforskriften) § 48 at levedyktig bifangst skal slippes ut, mens død eller døende størje skal føres i land.

Adgang til å delta

Målsettingen i norske fiskerier er en bærekraftig forvaltning av ressursene i havet. Samtidig er det et mål å øke verdiskapningen slik at ressursene utnyttes på best mulig måte. For å ivareta sistnevnte mål er det i dette fisket også viktig å rette oppmerksomhet mot håndtering og levering av fisken, for å sikre høy kvalitet.

Fisket etter makrellstørje skiller seg fra andre fiskeri i den forstand at makrellstørjen kan ha en kroppstemperatur som er ca. 6-7 grader over omgivelsestemperaturen, blant annet på grunn av den mørke, oksygenrike muskulaturen. I tillegg øker makrellstørjens temperatur i stressituasjoner. Det er derfor viktig med nedkjøling/ nedfrysing for å unngå forråtnelse av kjøttet. Da makrellstørjen kan veie fra 50 – 300 kilo er det nødvendig å ha spesialutstyr om bord for å sikre nedkjøling. I tillegg må det i størst mulig grad unngås at makrellstørjen utslettes for trykk og slag, da dette kan forringe kvaliteten. Det er derfor viktig at makrellstørjen kan tas om bord på en mest mulig skånsom måte. Riktig behandling av makrellstørjen vil bidra til høyere pris pr. kilo for fangsten. Det finnes eksempler på makrellstørje av dårlig kvalitet der kiloprisen har vært rundt 10 kroner kiloet, mens god kvalitet kan oppnå flere hundre kroner per kilo.

Fiskebåtrederne forbund har i brev 15. oktober 2015 vist til at det er tatt flest makrellstørjer som bifangst og peker på at det ikke alltid vil være lett for et fartøy å slippe fri størjer dersom en får disse i nota. De gir uttrykk for at kvoten bør settes av til bifangst, for å få uttaket under kontroll.

Fiskeridirektoratet er enig i at det må tas hensyn til de betydelige bifangstene tatt i 2015 i reguleringen for 2016, og foreslår derfor at det settes av en betydelig andel av kvoten til bifangst i andre fiskerier. Samtidig mener direktoratet at det er viktig å legge til rette for så god verdiskapning som mulig, og at dette gjøres best gjennom et forsøksfiskefiske, ettersom det er vanskelig å ta vare på bifangster av størje på en slik måte at kvaliteten og dermed prisen blir best mulig.

a) Nærmere om fartøy som kan delta i forsøksfisket etter makrellstørje

ICCAT stiller en rekke krav om rapportering av fangst. Fiskeridirektoratet foreslår derfor å videreføre kravet om at kun fartøy over 15 meter får delta i fisket. Bakgrunnen er at disse fartøyene allerede er pålagt elektronisk rapportering og posisjonsrapportering, og de forutsettes således å ha god kunnskap om hvordan elektronisk fangstrapportering fungerer.

Videre har ICCAT i flere år vært særlig opptatt av å hindre ulovlig fangst av makrellstørje, og organisasjonen har i denne sammenheng sett det som viktig å redusere overkapasitet i fisket. Det enkelte medlemsland må derfor hvert år innen den 15. februar sende inn en fiskeplan som skal godtas av ICCAT. I denne planen må det være balanse mellom medlemslandets kvote og antall fartøy som får tillatelse til å fiske denne kvoten. Den norske kvoten for 2016 tilsier at ett fartøy kan delta i fisket etter størje.

Forsøksfisket etter makrellstørje i 2014 og 2015 resulterte ikke i fangst. Havforskningsinstituttet har imidlertid sett noen faktorer som kan ha betydning for kommende års forsøksfiske av arten. For eksempel pekte Havforskningsinstituttet i sitt innspill til reguleringsmøtet høsten 2014 på at økosystemet på Vestlandet på 50- og 60-tallet var helt annerledes enn i dag. Den gang var det i større grad småsild langs kysten sør for Stad, mange tobisstimer og brisling som tiltrakk seg makrellstørje. Nå er disse små pelagiske artene byttet ut med makrell som er vanskeligere å fange for makrellstørjen, særlig når makrellen står spredt og er i mindre konsentrasjoner, slik vi har sett i år. Da vil makrellstørjen spre seg utover et større område for å jakte på makrellen.

Det kan derfor være hensiktsmessig å gi to fartøy tillatelse til å delta i forsøksfisket etter makrellstørje også i 2016, for å øke muligheten for fangst. Norge har en langstrakt kyst, og to fartøy vil ha bedre mulighet til å finne makrellstørje enn ett. Fiskeridirektoratet foreslår derfor en regulering der to fartøy gis adgang til å delta i forsøksfisket, men understreker at dette avhenger av at ICCAT gir sin tilslutning til forslaget når organisasjonen vurderer den norske fiskeplanen.

Det anses som lite realistisk å fremme forslag om fiske med mer enn to fartøy. Videre anses det som lite realistisk å få gjennomslag i ICCAT for å fiske med to ringnotfartøy, på grunn av krav til kapasitetsbegrensning.

I 2015 ble det åpnet for fiske med ett linefartøy og ett ringnotfartøy, men lineflåten viste i liten grad interesse for dette fisket. Dette ble begrunnet med at fartøyene var opptatt i andre fiskerier i perioden det er makrellstørje i våre farvann, at norske linefartøy ikke var utstyrt for størjefiske og at det er kostbart å skaffe slikt utstyr. Ett skolefartøy meldte imidlertid sin interesse for dette fisket.

Havforskningsinstituttet gikk til innkjøp av komplett lineutstyr for fiske etter makrellstørje i 2015. Flytelina utviklet og kjøpt inn for å fiske etter makrellstørje ble lånt ut til skolefartøyet som fisket størje med line i 2015. Tilsvarende kan denne linen lånes ut til fartøy som ønsker å fiske med flyteline etter makrellstørje i 2016.

I 2015 ble linefisket gjennomført ved at det ble laget til med totalt 15 kilometer line fordelt på 3 tromler. I riggingen var det 360 meter mellom hver fløyt (blåse) og 60 meter mellom hver størjekrok. Forsyna hadde en lengde på opp mot 25 meter (15meter + 10meter). Den kunne da rekke ned til ca. 100 meter dyp. Nær land var forsyna på 15 meter lengde. Når det fiskes med

line er det makrellstørjen som selv oppsøker agnet, og fangstmetoden vil være et godt redskap for å kartlegge vandring og aggregering av makrellstørje som beiter i norske farvann.

Det er verdt å merke seg at islandske fartøy har hatt suksess med linefiske etter makrellstørje om somrene i senere år. De har tatt hele sin kvote (utenom bifangst) med line på relativt kort tid de siste årene og oppnådd god kvalitet og gode priser. Her har man hatt et visst samarbeid mellom trålfiskeflåten som fisker makrell og linefartøy som har blitt tildelt størjekvote. Bifangst av makrellstørje under makrellfisket i islandske farvann om sommeren har også gitt linefartøyet med størjekvote mulighet til å sette linene i områder hvor makrellstørja vandrer og beiter. På den måten har det vært lettere for linefiskerne på Island å finne og fange makrellstørja.

Fiskeridirektoratet ber om tilbakemelding fra høringsinstansene på om det er interesse for å fiske makrellstørje med line i 2016. Dersom det ikke er interesse for et slikt fiske, ber vi om at dette opplyses. Da bes det også om informasjon om hvorfor et slikt fiske ikke er av interesse.

Fiske etter makrellstørje med line øker risikoen for bifangst av andre arter. Fiskeridirektoratet har blitt gjort oppmerksom på at et linefiske etter makrellstørje kan medføre økt bifangst av håbrann, og ønsker høringsinstansenes innspill til dette.

Ringnot er det redskapet norske fiskere tradisjonelt har benyttet ved fiske etter makrellstørje. Det ble ikke stilt krav om bruk av størjenot i fisket i 2015, men Fiskeridirektoratet har mottatt innspill om at slikt krav bør stilles for 2016. Bruk av makrell- eller sildenot i direktefiske etter størje vil øke sannsynligheten for bifangst av pelagisk fisk. Dette gjelder spesielt makrell, ettersom makrellstørja er på beitevandring i norske farvann og trolig vil være best tilgjengelig for ringnot i en beitesituasjon, for eksempel når makrellen begynner å samle seg i større konsentrasjoner. Fordelen med størjenot er at dette gir et renere fiske med mindre bifangst. Ved å bruke størjenot, vil fartøy kunne fiske i områder med makrellforekomster. Bruk av størjenot vil trolig også øke kvaliteten på størja og dermed bidra til økt verdiskapning.

Fiskeridirektoratet foreslår derfor at det blir stilt krav om at ringnotfartøyet som får tillatelse til å fiske størje må bruke størjenot. Alternativt, dersom det ikke blir stilt slik krav, foreslår direktoratet at det blir stilt krav om at fartøyet som skal fiske størje, må ha restkvote for makrell og eventuelt sild. Vi ber om tilbakemelding fra høringsinstansene på dette forslaget.

Hvorvidt Norge får fiske med to fartøy avhenger av at fiskeplanen blir vedtatt av ICCAT. Det innebærer at det er noe usikkert om fartøyet med annenprioritet får anledning til å fiske. På denne bakgrunn foreslås det at ringnotfartøyet gis førsteprioritet og linefartøyet annen prioritet.

Videre foreslås det at ringnotfartøyet får en kvote på 20 tonn, mens linefartøyet får en kvote på 12 tonn.

Erfaringene fra 2015 viser at det kan bli tatt store mengder størje som bifangst i fisket etter andre arter. Det kom blant annet meldinger fra fartøy som deltok i makrellfisket om at de kunne tatt hele kvoten i ett hal.

På grunn av usikkerheten knyttet til mengde bifangst må det derfor, i tillegg til at det settes av en tilstrekkelig andel av kvoten til bifangst, vurderes hvordan en skal forholde seg dersom bifangstene overstiger avsatt kvantum eller hele den norske kvoten. Ett alternativ er å fastsette kvotene som maksimalkvoter, slik at det er adgang til å stanse fisket etter makrellstørje når

den norske totalkvoten er tatt. Dette vil imidlertid medføre en usikkerhet for fartøy som ønsker å delta i forsøksfisket, ettersom fisket kan bli stoppet før fartøyet har fått tatt kvoten. Et annet alternativ er at kvotene gis som fartøykvoter, slik at fartøy som får adgang til å delta i forsøksfisket etter makrellstørje, får adgang til å fiske tildelt kvote. Dette kan innebære en risiko for at den norske kvoten overfiskes.

Fiskeridirektoratet ber høringsinstansene komme med tilbakemelding på forslaget til prioritering og til fordeling av kvote for forsøksfisket i 2016. Videre bes det om tilbakemelding på hvorvidt fisket skal reguleres med maksimalkvoter eller fartøykvoter.

b) Plan for gjennomføring av fisket

Hensyntatt behov for verdiskapning skal fartøy som ønsker å delta i forsøksfisket etter makrellstørje kunne legge frem en plan for hvordan fisket skal gjennomføres for å sikre god verdiskapning. Det skal her gjøres rede for hvordan kvaliteten på makrellstørje søkes ivaretatt på best mulig måte, både i forbindelse med fisket, om bord, ved landing og ved videresalg.

c) Påmelding og utvelgelse av fartøy

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre påmeldingsordningen for fartøyene som ønsker å delta i fisket etter makrellstørje. Ved påmeldingsfristens utløp vil Fiskeridirektoratet vurdere hvilket fartøy som er best egnet til å delta i fiske etter makrellstørje. Ved utvelgelsen vil det bli lagt vekt på evne til å opprettholde høy kvalitet på makrellstørjen som landes og at fartøyet er egnet, utrustet og bemannet til å delta i fisket etter makrellstørje. I den grad fartøyet kan dokumentere erfaring med fiske etter makrellstørje vil dette bli tillagt vekt. Det vil også bli lagt vekt på at fartøyet har egen lugar til observatør samt plass til forsker fra Havforskningsinstituttet.

d) Observatørordning

For fartøy som fisker med line:

ICCATs forvaltningsplan for makrellstørje artikkel 88 medfører at 20 % av fartøy som fisker med line skal ha observatør om bord. Med kun ett eller to fartøy vil en fra norsk side legge til grunn at disse fartøyene må ha observatør om bord i minst 20 % av tiden fisket etter makrellstørje pågår. Observatøren på fartøy som fisker med line skal være en nasjonal observatør. I 2015 ble det brukt observatør fra Overvåkningstjenesten. Det er foreløpig ikke fastsatt observatørkostnader for 2016, men i 2015 ble det lagt til grunn at kostnadene ville beløpe seg til kr. 2700 per døgn, med tillegg for reiseutgifter, og eventuelt for administrativ forpleining (kr. 520 per døgn) og ubekvem innkvartering (kr. 387 per døgn).

For fartøy som fisker med ringnot:

Forvaltningsplanen stiller i artikkel 89 krav om 100 % observatørdekning ved etter makrellstørje med ringnot. Det er videre et krav om at observatøren er fra ICCATs regionale observatørprogram(ROP). Kostnaden for observatør i 2016 er foreløpig ikke fastsatt, men for 2015 var det et fast beløp på €7 500 + €4 400, samt et døgnhonorar på €230. For fartøy som tidligere har deltatt i fisket etter makrellstørje og som har hatt observatør fra ICCAT om bord, var kostnadene redusert til €3 300 + €4 400, samt et døgnhonorar på €230 i 2015. Før observatør tildeles må alle kostnader være betalt.

ICCATs regelverk om regionale observatørordning for makrellstørje krever at det skrives en kontrakt (Memorandum of Understanding – MOU) mellom selskapet som leverer observatøren og fartøyet. Kontrakten finnes her:

http://www.iccat.int/Documents/Comply/ROPBFTMOU_2015_EN.pdf

Ved å signere MOUen forplikter fartøyet seg blant annet til å ta imot observatør uten hensyn til kjønn, religion og alder. Videre plikter fartøyet blant annet å sørge for lugar, mat og sanitære forhold tilsvarende offiserenes, samt tilgang til en rekke dokumenter, satellittnavigasjonssystem, radar, elektronisk kommunikasjonsutstyr og tilstrekkelig med plass på broen om bord slik at observatøren kan utføre oppgavene sine. Det er også krav om at observatøren må være dekket av forsikringen om bord.

Ytterligere informasjon om den regionale observatørordningen i ICCAT finnes her:

<http://www.iccat.int/en/ROPbft.htm>

Fartøy som får adgang til å delta i forsøksfiske etter makrellstørje i 2016 må ha egen lugar disponibel til observatør som skal være om bord under fisket.

e) Prøver/Havforskningsinstituttet

Som følge av at det ikke har vært drevet fiske etter makrellstørjen de senere år, foreslår Fiskeridirektoratet at fartøyet kan pålegges å ha forskere fra Havforskningsinstituttet om bord for prøvetaking av fangst, og at det ved utvelgelsen av fartøy kan legges vekt på i hvilken grad fartøyet er egnet til å ha forsker om bord. Prøvetaking som nevnt vil kunne bidra til økt kunnskap om arten, og således sikre at den forvaltes på best mulig måte. Det foreslås også at fartøyet kan pålegges å ta prøver på vegne av Havforskningsinstituttet.

Landing kun i utpekte havner

ICCATs forvaltningsplan har i punkt 63 krav om at all fangst av makrellstørje skal landes i utpekte havner. Havnene skal meldes inn innen 1. mars hvert år og det skal angis hvilke åpningstider som gjelder i hver havn. Det er havnen og ikke kjøpers firmanavn som skal meldes inn. En utpekt havn kan dermed omfatte flere kjøpere.

Per i dag er følgende havner utpekt for landing av makrellstørje:

Atløy, Austevoll, Bodø, Borg, Breivika, Bukta, Båtsfjord, Bøvågen, Egersund, Ellingsøy, Florø, Fosnavåg, Glesvær, Harøysund, Honningsvåg, Kalvåg, Karmsund, Karmøy, Kirkenes, Kristiansund, Kristiansand, Larvik, Leirvik, Liavågen, Melbu, Måløy, Oslo, Raudeberg, Rypefjord, Selje, Sirevåg, Skudeneshavn, Skutvik, Smøla, Solstrand, Sortland, Stavanger, Trollebø, Uthaug, Vadsø og Ålesund.

Fiskebåtrederne forbund har i brev 15. oktober gitt uttrykk for at det er ønskelig at regelverket tilpasses det norske bifangstregimet og blant annet pekt på kravet om landing i utpekt havn. Kravet følger imidlertid av forvaltningsplanen for makrellstørje og kan ikke fravikes, heller ikke ved landing av bifangst, men en kan peke ut flere havner fra norsk side dersom det er behov for dette. For at en norsk havn skal pekes ut, er det imidlertid nødvendig at havnen er lett tilgjengelig for inspektører fra Fiskeridirektoratet og at disse kan gjennomføre kontroll av landinger der. Fiskeridirektoratet ber om tilbakemelding fra høringsinstansene om andre havner bør pekes ut, både med tanke på landinger av direktefangst og bifangst.

Videre foreslås det å åpne for landinger i utenlandske havner, under forutsetning av at dette er havner utpekt i ICCAT. Dersom fartøy skal lande i slik havn, må det sende forhåndsmelding om havneanløp i samsvar med kravet i ICCAT.

Oversikt over utpekte havner finnes her:

<http://www.iccat.int/en/Ports.asp>

Forhåndsmelding om havneanløp i ICCAT finnes under lenken Advanced Request of Entry into Port, som er tilgjengelig under følgende lenke:

<http://www.iccat.int/en/portinspection.htm>

Havneanløp

Når det gjelder direktefisket etter størje ønsker Fiskeridirektoratet som et utgangspunkt å legge opp til fullkontroll av samtlige landinger i 2016. Alle fartøy som får fangst av makrellstørje må straks varsle Fiskeridirektoratets FMC om fangsten. Videre må fartøyet senest fire timer før landing varsle om i hvilken havn størjefangsten skal landes. Kravet om varsling skal også gjelde for bifangster, men ved bifangster foreslås det at spørsmålet om fullkontroll blir vurdert ut fra en konkret helhetsvurdering for hver enkelt landing. I særlige tilfeller vil det også kunne gjøres unntak fra kravet om fullkontroll ved direktefangst.

Omsetning av bifangst

Praksis inneværende sesong har vært at fangstverdien av uunngåelig bifangst av makrellstørje har blitt utbetalt til fisker. Det er imidlertid forbudt å fiske makrellstørje, og det er kun gjort unntak fra forbudet for å gi to fartøy adgang til direktefiske.

I reguleringen av forsøksfisket etter makrellstørje i 2016 er det foreslått at en relativ stor andel av kvoten avsettes til uunngåelig bifangst. Avsetningen åpner ikke for et lovlig bifangstfiske. Den er gjort for å gi regnskapsmessig dekning for uunngåelig bifangst. Dette synliggjøres ved at levedyktig bifangst skal sette ut igjen, jf. utøvelsesforskriften § 48. Videre følger det av utøvelsesforskriften at død eller døende makrellstørje skal ilandføres.

Uunngåelig bifangst er ulovlig, og verdien skal i utgangspunktet inndras etter forskrift 12. mars nr. 390 om inndraging av fangst og bruk av inndregne midlar (inndragingsforskriften). I praksis vil det imidlertid ofte være svært vanskelig å dokumentere at fiskeren har utvist uaktsomhet i forbindelse med fangstoperasjonen som ledet til bifangst av størje. Bifangsten vil derfor etter en konkret vurdering trolig måtte betraktes som utilsiktet, slik at det åpnes for vederlag for omkostninger etter inndragingsforskriften § 3. Ved pålagt ilandføring tilsvarende vederlaget 20 % av verdien av den ulovlige fangsten.

Når et fartøy får bifangst av makrellstørje er det imidlertid, som følge av omfattende krav i ICCATs forvaltningsplan, pålagt omfattende krav til rapportering. I tillegg kan bifangsten kun landes i havner særskilt utpekt i ICCAT. Videre kan makrellstørje ikke omsettes uten at det utstedes et eget ICCAT-fangstsertifikat. Flere av fartøyene som fikk bifangst i 2015 ga uttrykk for at disse kravene var svært byrdefulle. Utkastforbudet kan derfor bli utfordret hvis størsteparten av fangstverdien for makrellstørjen som blir tatt som bifangst inndras, og slik gi insitamant til at også død og døende makrellstørje ikke ilandføres. Den overordnede utkastpolitikken tilsier er at vi skal bygge opp under at all død og døende fisk ilandføres. Dette kan tilsi at fisker skal få beholde verdien av den størja som ilandføres som bifangst, inntil bifangstavsetningen er fisket opp. I ytterste konsekvens vil man da, basert på erfaringene fra 2015 overstige total avsetning til bifangst. Utviklingen i dette fisket har vært og er vanskelig å forutse, og i 2015 ble avsetningen til bifangst justert to ganger. For 2016 foreslås det en ytterligere økning av avsetning til bifangst basert på erfaringene fra 2015.

Alternativt, kan en, for å øke incentivet til ilandføring av død eller døende størje, se for seg en løsning der kompensasjonen som gis for omkostninger ved ilandføring økes til 40 % av verdien av bifangsten.

Det bes om at høringsinstansene kommer med innspill til de alternative løsningene for vederlag ved omsetning av bifangst.

ICCAT Fangstdokumenter

Ved fangst av makrellstørje plikter den ansvarlig på fartøyet straks å fylle ut ICCAT fangstsertifikat og sende informasjonen til Fiskeridirektoratet for godkjenning i samsvar med forskrift 20. mars 2009 nr. 332 om fangstdokumentasjon for makrellstørje, storøyet tunfisk og sverdfisk. Kravet om fangstsertifikat gjelder også for bifangst.

ICCAT åpnet i 2014 opp for at medlemslandene kunne benytte en elektronisk portal for registrering utstedelse av fangstdokumenter. Fra norsk side ble portalen brukt ved omsetning av bifangst i 2015, og det tas sikte på å bruke denne portalen også for utstedelse av fangstdokumenter i 2016. De ulike handelsledd fra fisker til eventuell eksportør vil kunne få tilgang til portalen, slik at de kan logge seg inn og registrere opplysningene elektronisk, i stedet for å sende fysiske dokumenter. På sikt vil bruk av elektronisk registrering bli obligatorisk for alle medlemslandene i ICCAT.

Forbud mot omlasting

I henhold til forvaltningsplanen i ICCAT er det forbudt å drive omlasting av makrellstørje til havs. For å sikre god kontroll med fisket av makrellstørje i oppstartsfasen, foreslår Fiskeridirektoratet også å forby omlasting i havn.

Forslag til forskrift

Med bakgrunn i det ovenstående foreslås følgende forskrift om regulering av fisket etter makrellstørje i 2016:

Forskrift om regulering av forsøksfisket etter makrellstørje (*Thunnus thynnus*) i 2016

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet den xx.xx.xx med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) §§ 11, 12, 13, 14, 16, 22, 23, 27, 36, 37, 47 og 59 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) §§ 12, 20 og 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99.

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder i Norges territorialfarvann og økonomiske sone, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard, og for norske fartøy i farvann under andre lands jurisdiksjon og i internasjonalt farvann.

§ 2 Generelt forbud

Det er forbudt å fiske og lande makrellstørje (*Thunnus thynnus*) i 2016.

§ 3 Totalkvote

Uten hinder av forbudet i § 2 kan norske fartøy med adgang til å delta, fiske og lande inntil 32 tonn makrellstørje i Norges territorialfarvann og økonomiske sone. Videre er de resterende 11,71 tonn avsatt til dekning av uunngåelig og utilsiktet bifangst av makrellstørje i fisket etter andre arter.

§ 4 Deltakelse

Ett fartøy med ringnottillatelse [og ett fartøy med adgang til å fiske med line] kan delta i forsøksfisket etter makrellstørje i 2016.

§ 5 Påmelding

Fartøy over 15 meter største lengde som fisker med [ringnot] [størjenot] eller line og som vil delta i fisket, må sende påmelding til Fiskeridirektoratet på følgende e-post: postmottak@fiskeridir.no, per fax på nr: 55 23 80 90, eller per brev: Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen. Påmelding må være sendt senest 7. mars 2016.

Fiskeridirektoratet velger ut de fartøyene som er best egnet til å delta i fisket etter makrellstørje blant de påmeldte fartøyene. Ved utvelgelsen kan det legges vekt på

- at fartøyet er egnet, bemannet og utrustet til fiske etter makrellstørje
- tidligere erfaring med fiske etter makrellstørje eller tilsvarende fiske
- evne til å ivareta kvalitet på makrellstørjen frem til landing

Ingen fartøy kan delta i fisket etter makrellstørje uten tillatelse fra Fiskeridirektoratet. Det kan stilles vilkår om at fartøy som deltar i fisket skal ha observatør fra Havforskningsinstituttet om bord eller samle biologiske data etter nærmere angitte retningslinjer.

§ 6 [Fartøykvote][Maksimalkvote]

Fartøy som fisker med [ringnot][størjenot] og som har fått adgang til å delta i forsøksfisket etter § 5, kan i perioden fra og med 25. juni til og med 31. oktober fiske og lande en [fartøykvote][maksimalkvote] på inntil [20] tonn makrellstørje i Norges territorialfarvann og økonomiske sone.

Fartøy som fisker med line og som har fått adgang til å delta i forsøksfiske kan i perioden fra og med 1. august til og med 31. desember fiske og lande en [fartøykvote][maksimalkvote] på inntil [12] tonn makrellstørje i Norges territorialfarvann og økonomiske sone.

§ 7 Observatører

Ringnotfartøy med adgang til å delta i fiske etter makrellstørje skal ha 100 % dekning av observatører fra det regionale observatørprogrammet (RoP) til Den internasjonale kommisjonen for bevaring av tunfisk (ICCAT).

[Linefartøy med adgang til å delta i fiske etter makrellstørje skal ha 20% dekning av nasjonale observatører.]

[Fartøyet] [Fartøyene] kan pålegges å gå til land for å hente observatør.

[Fartøyet] [Fartøyene] plikter å dekke alle kostnader ved å ha observatører om bord, herunder kostnadene som kreves inn av ICCAT og andre kostnader som oppstår.

Fiskeridirektoratet kan ved manglende betaling nekte fartøyet videre deltakelse i fisket.

§ 8 Rapportering, inspektører og havneanløp

Fartøyene skal sende posisjonsrapportering og rapportere elektronisk fangst- og aktivitetsdata i samsvar med forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy (ERS-forskriften). Ved fangst av makrellstørje skal norsk FMC kontaktes på telefon 55 23 83 36. Melding om havneanløp etter nevnte forskrift § 13 skal sendes senest fire timer før estimert anløp havn.

Før fangst av makrellstørje kan landes skal inspektør fra Fiskeridirektoratet være til stede på mottak. Kravet om inspektør gjelder ikke for landing av bifangst.

Fangst av makrellstørje kan kun landes til havner utpekt særskilt til dette formålet i ICCAT. Dersom fartøyet skal lande i utenlandsk havn, må fartøyet sende forhåndsmelding om havneanløp i samsvar med gjeldende krav i ICCAT.

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra første ledd tredje punktum og annet ledd.

§ 9 Forbud mot omlasting

Det er forbudt å omlaste makrellstørje.

§ 10 Forbud mot bruk av fly og helikopter

Det er forbudt å benytte fly, helikopter eller ubemannede luftfartøy i forbindelse med fiske etter makrellstørje.

§ 11 ICCAT-regelverk

Deltakende fartøy skal følge regler fastsatt i eller i medhold av Den internasjonale konvensjonen av 14. mai 1966 om bevaring av atlantisk tunfisk.

§ 12 Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

§ 13 Bifangst

Det er ikke tillatt å ha bifangst av makrell eller sild ved fiske etter makrellstørje, med mindre bifangsten kan avregnes fartøyets kvote.

[Bifangst av makrellstørje er forbudt i fisket etter sild, makrell og andre arter.]

Mottakerliste:

Rogaland Fiskesalgslag SL	Postboks 1539 Kjelvene	4093	STAVANGER
Fiskeri og Havbruksnæringens Landsforening	Midtnorsk Havbrukslag	7462	TRONDHEIM
Skagerakfisk SL	Postboks 401	4664	KRISTIANSAND S
Norges Sildesalgslag	Postboks 7065	5020	BERGEN
Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag	Postboks 408 Sentrum	6001	ÅLESUND
Vest-Norges Fiskesalgslag	Postboks 83	6701	MÅLØY
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	Postboks 639 Sentrum	7406	TRONDHEIM
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Sluppen	7462	TRONDHEIM
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstuen	0305	OSLO
Toll- og avgiftsdirektoratet	Postboks 8122 Dep	0032	OSLO
WWF-Norge		0130	OSLO
Næringslivets Hovedorganisasjon	Postboks 5250 Majorstua	0303	OSLO
Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Mattilsynet	Felles postmottak	2381	BRUMUNDDAL
Norges fritids- og småfiskerforbund	Ringshaugveien 18	3154	TOLVSRØD
Fiskekjøpernes Forening	Ballstadlandet 100	8373	BALLSTAD
Pelagisk Forening/Pelagisk Servicekontor AS	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Norges Jeger- og Fiskeforbund	Postboks 94	1378	NESBRU
Norges Råfisklag	Postboks 1263 Sluppen	7462	TRONDHEIM
Kystvakten	Postboks 295	8401	SORTLAND
Norges kyst- og fjordfiskarlag	v/ Arnulf Ulstein	6065	ULSTEINVIK
Norges Kystfiskarlag v/Ove Morten Hagen		7950	ABELVÆR
Norges havfiskeforbund			

Kopi til:

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO